

1. SISTEMATIKA VINIKOVK

- Trte spadajo v družino Vitaceae ali Ampelidae, v slovenskem jeziku vinikovke.
- Družina Vitaceae zaokrožuje 12 – 14 rodov, med katerimi je za sodobno vinogradništvo najpomembnejši rod Vitis.
- Rod Vitis delimo na 2 podroda in sicer Euvitis in Muscadinia.
- Glede na število vrst in ostanke fosilov ločimo dva centralna razvoja trt (Vitis sp.), in sicer severno ameriški in staro evropski.
- Najbolj znane vrste trte iz severne amerike so : V. Labrusca, V. Riparia, V. Rupestris, V. barlandieri, ki jih pogosto uporabljamo za podlage.
- Glavni znani vrsti trte, potomke, ki se je razvila v Zakavkazu, sta : V. Vinifera, V. Silvestris.
- Vrsta V. Vinifera je znana predvsem po žahtnosti, plemenitosti; kot so sorte : rebula, refošk, šipon, sauvignon, žametovka.

2. NAGROUL (1960) JE VRSTO V. VINIFERA RAZVRSTIL V NASLEDNJE GEOGRAFSKE SKUPINE:

Proles pontica

- ✓ Trte črnomskega bazena
- ✓ Vinske in namizne sorte
- ✓ Grozd je srednje zbit, jagoda je večja
- ✓ Refošk, rebula, modra frankinja, šipon, žametovka

Proles occidentalis

- ✓ Zahodno evropske trte
- ✓ Vinske sorte
- ✓ Jagoda je majhna
- ✓ Grozd je majhen in zbit
- ✓ Chardonnay, sauvignon, beli pinot, modra frankinja, sivi pinot, merlot

Proles orientalis

- ✓ Vzhodno azijske trte
- ✓ Namizne sorte
- ✓ Jagoda je velika
- ✓ Grozd je velik in nima pečk
- ✓ Vsi muškati (200 vrst)
- ✓ Grozdje za rozine

3. SOTE TRT, GLEDE NA NAMEN PREDDELAVE IN PRIDELAVE GROZDJA DELIMO NA:

- Vinske sorte za pridelavo vina
- Namizne sorte za pridelavo grozdja
- Sorte za sok za pridelavo soka
- Sorte za sušenje za pridelavo rozin
- Sorte z več sladkorja za pridelavo koncentrata

4. VINSKE SORTE

- So sorte, ki jih izkoriščamo za pridelavo vina in grozdja in dajejo najboljšo kakovost grozdja in vina.
- Svetovno najpomembnejše vinske sorte grozdja so iz vrste vitis vinifera, saj predstavlja kar 90 % celotne pridelave grozdja.
- V severni ameriki je za pridelavo grozdja pomembna še vrsta V. Riparia.
- Vinske sorte grozdja lahko v grobem delimo, glede na bravo n abele, rdeče in rdečkaste, glede na aromo na aromatične, manj aromatične in naromatične.

5. SORTIMET VINSKIH SORT GROZDJA V SLOVENIJI

- Sortiment vinskih sort grozdja je naveden v prvilniku o razdelitvi vinorodnega območja RS, kjer so sorte v posameznem okolišu navedene kot priporočene (P) in dovoljene (D) sorte.
- Priporočene sorte, so tiste, ki zagotavljajo pridelavo vina z geografskim poreklom in predstavljajo gospodarsko osnovo za razvoj vinogradništva.
- Dovoljene sorte kot samostojne niso širše uveljavljene za pridelavo vina in so priotne le kot dodatek za izboljšano kakovost vina.

6. OZNAKE

- ZGO – zaščitena geografska oznaka
- ZGP – zaščiteno geografsko poreklo
- PTP – priznana tradicionalno poimenovanje (cviček, teran, belokranjec)

7. KAJ JE RAJONIZACIJA?

- Razdelitev vinogradniških površin na večje in manjše tipične vinorodne enote

8. RAZDELITEV VINORODNIH OBMOČIJ V SLOVENIJI JE OSNOVANO GLEDE NA:

- Vinogradniške enote – ekološke dejavnosti (zemlja, podnebje)
- Tradicionalne pridelave in predelave grozdja in vina
- Organoleptične lastnosti vina

9. VINORODNA OBMOČJA SE DELIJO NA VINORODNE

- Dežele (10000 do 5000 ha)
- Okoliše (5000 – 1000 ha)
- Podokoliše (1000 – 500 ha)
- Ožje okoliše (500 – 100 ha)
- Kraje (100 - 50 ha)
- Lege (manjše od 50 ha)

10. TERROIR

- Je tipično območje, kjer se srečujejo edinstvene ekološke razmere in delo človeka.
- Rezultat je edinstven, tipičen izdelek (vino).
- Terroir = vinograd = lege

11. KJE IN ZA KATERA VINA V SLOVENIJI BI LAHKO UPORABLJALI OZNAKO TERROIR?

- Cviček, Teran, Belokranjec, Metliška črnina

12. RAJONIZACIJA SLOVENIJE

- Slovenija je glede na dejavnike okolja, organoleptične lastnosti vina in tradicije predelave in pridelave grozdja razdeljena na 3 vinorodne dežele (primorska, podravje in posavje) in 9 vinorodnih okolišev.
- Primorska je zahodna dežela razdeljena na 4 vinorodne okoliše in sicer goriško brdo, vipavsko dolino, kras in slovensko isto.
- Podravje je severo vzhodna in vzhodna dežela, ki je razdeljena na 2 vinorodna okoliša in sicer na prekmurje in štajersko slovenijo.
- Posavje je jugo vzhodna dežela, ki zaokrožuje 3 vinorodne okoliše in sicer dolensko, belo krajino in bizelsko – sremiški okoliš.

13. PODRAVJE

- SV del slovenije
- Razdeljen je na 7 vinorodnih okolišev
 - Podokoliši:
 - ✓ Mariborski vinorodni okoliš
 - ✓ Vinorodni okoliš Ptuj – srednje slovenske gorice
 - ✓ Radgonsko – kapelski vinorodni okoliš
 - ✓ Ljutomoersko – Ormoški vinorodni okoliš
 - ✓ Vinorodni okoliš Haloze
 - ✓ Vinorodni okoliš Lendavske gorice – Goričko
 - ✓ Šmarsko – Virštanjski vinorodni okoliš
- Letna temperatura zraka je 9,5°C
- Padavin je 1200 mm
- 6800 ha
- 8600 pridelovalcev
- 0,8 ha povpečna velikost vinograda
- Prevladujejo bele sorte : Beli pinot, chardonnay, ranina, šipon, rumeni muškat, renski rizling, laški rizling, zeleni silvanec
- Sivi pinot, Rdeči traminec
- Najtarejši vinogradi (18,3 %), najmlajši (18,2 %)
- Nagib : 16 – 30 %
- Vinogradi z večjim nagibom : Haloze, Ljutomersko – ormoški, Srednje slovenske gorice
- Vsi vinogradi imajo travno rušo

14. POSAVJE

- JZ del slovenije
 - Okoliši:
 - ✓ Bizeljsko – sremiški vinorodni okoliš
 - ✓ Vinorodni okoliš dolenjska
 - ✓ Vinorodni okoliš bela krajina
- Temperature zraka: 13,5°C
- Padavine : 1000 mm
- Najmlajša vinorodna dežela
- 2500 ha
- 8800 pridelovalcev
- 0,29 ha povprečna velikost vinogradov
- Žametovka, laški rizling, modra frankinja, kraljevina, rumeni plavec
- PTP – metliška črnina, belokranjec, cviček
- Cviček – dolenjska
- Metliška črnina in belokranjec – bela krajina
- Najstarejši vinogradi (37,1 %), najmlajši (14,3 %)
- Največji nagibi : bizeljsko – sremiški in bela krajina
- Trajna ozelenitev : 95 – 100 %
- Nagib : 30 %

15. PRIMORSKA

- Zahodni in jugozahodni del slovenije
 - Okoliši:
 - ✓ Goriška brda
 - ✓ Vipavska dolina
 - ✓ Kras
 - ✓ Koprski vinorodni okoliš
- Temperature zraka : 12°C
- 1200 mm padavin
- Največja vinorodna dežela – 5900 ha
- 4200 pridelovalcev
- 1,4 ha povprečna velikost vinogradov
- Refošk, rebula, merlot, malvazija, chardonnay
- Avtohtone sorte : pineal, zelen, glera, poljšalnica
- V vinorodnem podokolišu kraška planota okoliša kras pridelujejo vino PTP teran.
- Teran je pridelan iz sorte refošk (raste na rdeči zemlji)
 - Starost vinogradov:
 - ✓ 0 – 4 leta : 22,6 %
 - ✓ 5 – 15 let : 31,1 %
 - ✓ 16 – 25 let : 24,5 %
 - ✓ Nad 25 let : 21,8 %
- Nagib : manjši od 16 %
- Gričevnost : goriška brda, vipavska dolina
- 45 % trajna ozelenitev

16. RAJONIZACIJA TUJIH VINORODNIH DEŽEL

- OIV – mednarodni urad za trto in vino z sedežem v Parizu
- V Evropi je 57,8 % vseh vinogradov
- V ameriki je vseh vinogradov 12, 8 %
- V aziji je vinogradov 21,7 %
- V oceaniji je 2,6 % vinogradov
- V afriki je 5% vinogradov
- Največ vinogradov je v španiji, najmanj pa v avstraliji
- Največ vina pridelajo v evropi (68,2 %) – francija, najmanj pa na portugalskem

17. FRANCIJA

- Največja pridelovalka vina na svetu
- 48,5 mio hl vina
- 867.000 ha vinogradov
- B : Chardonnay, Sauvignon, Sivi pinot
- R : Cabernet sauvignon, Gamay, merlot

18. ITALIJA

- 48 mio hl vina
- 800.000 ha vinogradov
- Razdeljena je na 20 vinorodnih dežel
- B : Tebbiano, Pnot gitigo, Tocai Friulano
- R : Barbera, Nebbielo, Sangiovese

19. ŠPANIJA

- Na svetu največ vinogradov – 1,2 mio ha
- 35 mio hl vina
- 17 vinorodnih dežel
- B : Airen, Polomino, Macabeo
- R : Mohastrell, Garnacha, Tempranillo

20. NEMČIJA

- 102.000 ha vinogradov
- 10,3 mio hl vina
- 13 vinorodnih dežel
- B : Riesling, Muller – Thurgan, Silvaner
- R : Spatburgunder, Portugisser, Domfelden

21. AVSTRIJA

- 52.000 ha vinogradov
- 2,6 mio hl vina
- 16 vinorodnih dežel
- B : Muller, Welschriesling, Gurner Veltliner
- R : Zweigelt, Blanfraksich, Blauer Potugiesen

22. MADŽARSKA

- 87. 000 ha vinogradov
- 3,7 mio hl vina
- 22 vinorodnih dežel
- B : Italian Riesling, Muller – Thurgan, Furmint
- R : Zweigelt, abernet Sauvignon, Kadaika

23. HRVAŠKA

- 57.000 ha vinogradov
- 1,7 mio hl vina
- 2 vinorodni deželi
- B : Graševina, Istrska malvazija, Pošil
- R : Plavec mali, Plavina, Merlot

24. KALIFORNIJA

- 171.000 ha vinogradov
- 13 mio hl vina
- B : Chardonnay, Sauvignon, Chenin blanc
- R : Merlot, Cabernet Sauvignon, Cabernet franc

25. ČILE

- 197.000 ha vinogradov
- 7,9 mio hl vina
- 10 vinorodnih dežel
- B : Chardonnay, sauvignon, Riesling
- R : Merlot, cabernet Sauvignon, Malbc

26. JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA

- 134.00 ha vinogradov
- 8,4 mio hl vina
- 15 vinorodnih dežel
- B : Chardonnay, Gewurztraminer, Chenin blanc
- R : Shiraz, Cabernet franc, Cabernet Sauvignon

27. AVSTRALIJA

- 174.000 ha vinogradov
- 14,3 mio hl vina
- 4 vinorodne dežele
- B : Riesling, Sauvignon, Chardonnay
- R : Merlot, Cabernet sauvignon, Shiraz

28. NOVA ZELANDIJA

- 25.000 ha vinogradov
- 1,3 mio hl vina
- 10 vinorodnih dežel
- B : Sauvignon, Riesling, Gewurztraminer
- R : Shiraz, Cabernet sauvignon, Merlot